I Число почтою

Ч. 22. (193) Львів, второк, дня 25. січня 1916. Рік II.

Українське Слово

Цїна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих терітор-ріях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Реклямації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цїлім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Цїна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній части 60 сот. Повідомленя нро вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Італія на вулькані.

Вже перші дні італійсько-автрійської війни виказали, що шумно заповідані ірендитистичні італійські пляни не доведуть до успішного вислїду.

Як раз минуло було три тижні після сього, як австро-німецькі сили розпочали офензиву над Дунайцем. Дня 23. мая розпочались перші ворожі кроки проти Австро-Угорщини. Здавалось, що ся хвиля буде найбільше пригожа до сповненя старих мрій Італії; італійський кабінет числив тоді на се, що австро-угорська військова управа заанґужавала величезні сили до маєвої офензиви на східнім фронтї, І друга преважна обставина сприяла тоді Італії. Війна її не заскочила несподївано. Через цїлий ряд місяців вона мобілїзувалась та збірала свої війська на північній границї. По сїй причині перший удар свіжими, що найлїпшими полками повинен був бути рішучий, так, щоб міг був завдати противникови смертельний удар. Італійське правительство мусіло на се числити, бо в противнім случаю не булоб мало інтересу виступати оружно проти своєї недавної союзницї. Під той час російська преса репродукувала голоси італійських офіціяльних і неофіціяльних часописий, що наступ буде так нагальний та сильний, що можна з цїлою певністю сподївати ся занятя придунайської столицї. Та — як сказано — вже перші тижні війни не сповнили задушевних мрій італійського правительства. Офензива, яку Італійці кілька разів підпринимали розбилась о тверді скелї споконвічних Альп та о бистрі филї Сочі. Остались тільки болїсні спомини: могили, переповнені шпиталї, 500 тисячів втрат.

Італійський народ, південної палкої вдачі, після перших днїв душевного підйому та одушевленя почав тратити надію на побіду, на сповнене своїх великих мрій. Почались зразу тихі, а відтак щораз-то голоснїйші доріканя та негодованя супроти безрадного правительства. Упадок духа знайшов відгомін у пресї: часописі заграничні, головно швайцарські стали приносити щораз нові, сензаційні вісти про проклямації, відзиви та заклики за миром. І зачались в Італії арештованя. Та народного духа, живої душі не закує та не втишить ні насильство держави, ні військова власть. Клич народа відбив ся і о старі мури квіриналу: призадумались міністри, потонув у зневіру й сам король. По донесеням часоп. „Neue Züriseher Zeitung“ в дипльоматичних та посольських італійських кругах панує переконане, що кабінет Саляндри носить ся з наміром димісії. По сїй причині приїхав до Риму нечайно король з фронту. Як причину димісії подають часописі ріжницю поглядів в кабінеті, невдачу воєнної позички, непорозуміне з Анґлією та невдоволене народу, що відбиваєть ся голосним відгомоном в полїтичних і правлячих кругах. Як дальші причини вважаєть ся здобутє Ловчену, капітуляція Чорногори, та небезпека австрійської офензиви на італійський фронт. Про те послїдне годї нинї сказати що-небудь певне; на всякий случай похід на Італію не є виключений що більше можливий ба й правдоподібний.

І задля сього Саляндра має намір відсунутись від керми державою, бо видить що не лише не здїйсняють ся події, але й небезпека для Італії що-раз-то близша.

Та справа уступленя правительства має тут підрядне значінє. Король зможе дібрати людий, котрі-б кермували державою після його думки та плянів. Річ цїла в тім що італійський нарід вже нинї не вірить ні в своє правительство, ні в здійснене своїх мрій...

Жертвуйте книжки для полонених.

Союз визволеня України поновлює свій поклик до українського громадянства в справі жертв книжками та грішми для полонених земляків з російської армії.

Від довшого часу Союз визволеня України, де тільки міг і на скільки міг, закуповував українську літературу для поширеня серед полонених, а крім того видав власним накладом сотні тисяч примірників ріжних книжок.

Але тепер як закуплені книжки, так і власні виданя на вичерпаню, засобів на дальше видане немає, а попит на рідну книжку серед полонених щораз зростає і Союз не може заспокоїти всїх, хто до нього о се звертаєть ся.

Не потребуємо тут говорити, якої великої ваги справою є — ширене корисної національної лєктури серед полонених — російських Українців!

І не сумніваємо ся, що українська громада зрозуміє се та щедрими жертвами допоможе Союзови підтримати розпочату з великим накладом праці та гроша роботу національного освідомленя своїх земляків.

Багато в краю знайдеть ся інтелїґентних родин, які не комплєтують систематично родинних бібліотек, але мають богато ріжнородних книжок і моглиб для доброї справи пожертвувати сї припадкові збори.

Не мало є в краю і громадських орґанїзацій, як читальні „Просвіти“, Сїчи, Соколи, які свої маленькі бібліотеки, без особливої для себе шкоди, а з користю для національної справи, моглиб відступити для полонених.

Але багато книжок треба купити й на се потрібні гроші. Тут знову громадські орґанїзації, а особливо священство, скорше ніж хто инший, могуть прийти з помічю.

Найбільша є потреба в творах красного письменства, особливо за повним Кобзарем кождий полонений добиваєть ся. Дуже потрібні виданя з історичної области, спеціяльно популярні історії Аркаса та Грушевського. Є також великий попит на виданя з господарства, полїтичної економії, кооперації. Дуже потрібні такі періодичні виданя, як „Лїтературно-Науковий Вістник“, „Світло“ і пр. Виключені від пошириня виданя, друковані галицькою етимольоґією. Виданя, друковані російською ярижкою, можуть бути.

Посилки в книжках і грошах адресувати до адміністрації „Вістника Союза визволеня України“, Wien, VIII. Josefstädterstrasse 79, T. 6. з дописко: „для полонених“. Виказ жертв містить ся у „Вістнику“.

Урядові воєнні звідомленя.

З ГОЛОВНОЇ ТУРЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ, 23. січня. Головна кватира оповіщує: В центрі трівав артілерійський огонь без значіня. На правім крилї були стички кінноти. Впрочім не було нїщо замітне.

Европейська війна.

Лїквідація італійської виправи до Альбанії.

ЛЮҐАНО, 22. січня. (Прив. деп.) Довідуємо ся, що Італійці зі згляду на погром Чорногори понехали свою акцію проти Альбанії. Італійська рада міністрів, на якій був присутний Кадорна, рішила, що італійські війська не мають брати участи в солунській виправі. — Медіолинські дневники потверджують донесенє, що італійські війська стягнено з північної Альбанії до Вальони.

ЖЕНЕВА, 23. січня. (Прив. деп.) Півурядові італійські круги доносять, що Італія почала приготовляти ся до покиненя Альбанії. Ся вістка викликала в париській пресї формально замішанє. Часописі заявляють! Італія глядить на справу так, начеб вона попала ся в сїти австрійських військ, що йдуть вперід побідоносним походом, та є за слаба, щоби ставити опір. Се є нещастєм Італії, що вона завчасу не пізнала сил Австро-Угорщини. В Альбанії нам на ганьбу повторить ся се, що нас так болїсно заскочило на Ґалїполї.

Мирові відгуки.

ЛЮҐАНО, 22. січня (Прив. деп.).

Велике число італійських часописий занимає ся в послїднім часї питанєм доки менше більше потріває війна. Кажуть, що Саляндра в парляменті доказував, що так приятелї війни як і її вороги могли би ся погодити з тим, щоби надїяти ся заключеня мира в марті, розуміє ся з застереженєм, що національні аспірації Італії будуть сповнені.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ, 21. січня. (Прив. деп.) Міністер війни Енвер паша сказав до заступників австрійської преси, які з нагоди приїзду першого балканського поїзду до Константинополя там перебувають, що здобутє Ловчену є

найбільшою славою та зазначив, що в сій війні у перве оружна сила доведе до заключеня мира. А що до будучого вигляду світа заявив Енвер паша: В невдовзі всі згодять ся з новою картою світовою коли щезне Сербія, то тяжко буде з сим погодитись королеви Петрови але всі прочі легко з тим станом річи погодять ся. На закінчене сказав Енвер паша: Ми і на дальше витріваємо та зробимо всьо найліпше по нашим силам аж до остаточного вислїду. Ніхто не може знати, коли настане мир. Я можу лиш то сказати, що ми вже близше мира.

Договір Греції з почвірним порозумінєм в справі Корфу.

ЛЬОНДОН. (Бюро Райтеря). Дневникови „Evening News“ доносять з Атен:

Посол анґлїйський і француський удали ся до президента міністрів Скулюдіса і заключили з ним вдоволяючий договір в справі Корфу.

Солунь в передодні воєнних подій.

Затоплене анґлїйського корабля. — Кінець Солунської виправи. — Венїцельоз в Солуні.

СОЛУНЬ (Аґ. Гаваса). Вчера перед полуднем затопило торпедою німецьке підводне судно, анґлїйський торговельний корабель. Залогу вратовано.

АМСТЕРДАМ, 22. січня. (Прив. деп.). Ходять чутки, що Жофр мав знова промовляти в Парижи за цїлковитим застановленєм солунського підприняття.

ЖЕНЕВА, 21. січня. Париські дневники доносять з Солуня, що Венїцельоз приїхав там на француськім воєннім кораблї.

Після капітуляції Чорногори.

Родина Миколи в дорозі до Франції в Римі.

РИМ, 22. січня. (Ткб.). Передвчера приїхала на тутейший дворець чорногорська королева Міляна з дочками Ксенею і Вірою, де їх привитала італїйська королївська пара. Пізнїйше приїхала також княжна Наталія, жінка князя Мірка.

Князь Мірко остав з князем Петром при королї Миколї в Скутарі. Чорногорська королева з дочками провела цїлу ніч в ваґоні а відтак поїхала дальше до Ліону.

В Персії.

Нова невдача Росіян.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ. По відомостям, які сюди надійшли з над перської границї, відділи турецьких військ і краєві жовніри дня 16, с. м. обсадили між Kermanszah a Hamadan місто Kedawar а тим самим відобрали його Росіянам.

Турецькі і краєві жовніри вели дальше офензиву і заняли знова міста Assaaabad, Chei i Barkan. Російський полк кінноти, що з місцевости Maraga заатакував на Miandoab, відперто. При сїм згинуло около 100 Росіян. На північ від Urmii відперто инший полк кінноти.

З ЗАСІДАНЬ ПАРЛЯМЕНТІВ.

Француський парлямент.

Внесок соціялїстів. — Дальші покликаня.

ПАРИЖ (Ткб.). Зєдинені соціялїсти предложили палаті слїдуючу резолюцію: Палата ухвалить, що між борючими ся військами має перебувати стала делеґация зложена з 44 членів, які мають змінювати ся що місяця та не сміють мішати ся до військових заряджень. Має вона право на власну небезпеку звиджувати цїлий фронт, а також і боєву лінію. Як підчас її побуту відбувають ся воєнні операції, повинна вона мати право перебувати між борючими ся військами або бути в штабах дотичних армій і їм товаришити. Військова управа мусить приготовити для делеґатів всї средства, щоби вони могли сповнити свою задачу.

На внесенє п. Renaudela сторонництво поперло своє давнїйше внесенє на утворенє спільного орґанїзму, який лучив би дїяльність палати і сенату.

Предложено палаті закон про додатковий перегляд обовязаних ставити ся до перегляду р. р. 1913—1917, котрих тимчасово увільнено а також звільнених ополченців річників 1915 до 1917.

Принято предложенє в справі додаткового перегляду увільнених і тимчасово звільнених річників покликаних в кольонїях.

Анґлїйський парлямент.

Справа виробу муниції. — Заява президента міністрів.

ЛЬОНДОН (Ткб.). На засїданю палати громад д. 21. с. м. спитав ся Недгам (лїберал) чи правительство стрічає трудности в вишуканю потрібного числа вишколених робітників до виробу муниції та яких вживає средств, щоб прискорити сей виріб. Премієр Аскіт відповів, що правительство провірювало всї средства щоб одержати відповідну скількість вишколених робітників до фабрик муниції. Правительство переконалось, що тільки ужите на пів вишколених і невишколених робітників та робітниць уможливить виріб потрібної скількости муниції. Неможливим є заступити краєвий виріб муниції заграничною роботою, хоть можнаб його побільшити в нескінченість, бо се наложилоб нечуванї тягарі на край і на мореплавство. Жалую, що мушу заявити, що се що доси осягнено, остаєть ся в опланакім станї в заді за тим, що тепер є конечне.

Обійстє і хата.

(Конець).

Річ зовсїм ясна, що хто не може поставити собі мурований домик, той змушений ставити собі деревляну хату, але й в сїм случаю, треба мати на увазї практичність і вигоду та по можности не ставити таких лїпянок як досї.

При ставленю домика чи хати треба мати на увазї передовсїм місце. Під сим зглядом треба вибирати сухе місце, на спадистих ґрунтах лїпше трохи висше ~~як довбм в долині~~, де би по дощах вода підтїкала. Дальше треба вибирати по можности затишне місце і звернене до полудня або полудневого сходу, щоби сонце як найбільше освічувало дім іменно же ті його части, де були би світличка і спальня. Ставленє дому зависить також богато й від города та прочого обійстя. Отже коли хтось має широкий від улиці ґрунт, але в глубину короткий, то може будувати в той спосіб, що ставить дім при однім боці, при другім заводить собі город яринний, а середину робить догідний в'їзд на обійстє. Дім чи хату треба ставити так, щоби вікнами були звернені до городця перед ним і до улиці, а вхід до нього був би найпрактичнїйший і найдогіднїйший від сторони обійстя, себто від подвіря. Більший дім при більшім городцї міг би мати один вхід з ганком або рундуком від сторони городця, другий від подвіря. На вузкім ґрунтї був би дім і городець перед ним з одної сторони, а вхід і в'їзд на обійстє з другої сторони.

Розклад обійстя міг би бути більше менше слїдуючий: По тій стороні що дім, близько нього, можна би виставити шпихлїр і дровітню коло нього, а дальше шопу на вози і знаряди господарські, ще дальше стайню на коні і корови, а за ними гноївню. Місце перед стайнями можна би обгородити і зробити так обору. По другім боці, напроти обори можна би виставити стодолу і обороги та лишити місце на стоги збіжа і сїна. Наконець за будинками господарськими треба завести більший город яринний і садУладжувати обійстє так, щоби з одними будинками господарськими на обійстю слїдував городець, а за ним другі будинки, може стодола, шопа і т. п., уважаємо за непрактичне, хоч би то хтось н. пр. зі згляду на огонь уважав за потрібне. В малім господарстві може стайня припирати безпосередно до дому а до неї хлїв і курник.

Як же ставити доми або хати?

Після нашої думки треба би по наших селах заводити лиш три типи мурованих домиків. Домик першого типу, власність господаря, що має може лиш чверть або пів морґа города, і може морґ поля, міг би бути такий, що обнимав би лиш одну комнатку разом з кухнею; одно вікно до полудня друге до сходу; вхід, н. пр. від західної сторони, закритий ґаночком. В комнатцї піч до вареня по серединї, а з одного боку від неї двері до комірки, а з другого двері на сходи, котрими вилазилось би на під. Домик другого типу обнимав би дві комнатки: від полудня і сходу світличка; від полудня і заходу челядня з коморою; по серединї між ними сїни до половини а з другої половини сходи на під. Домик третього типу обнимавби три комнати і комору. Дві комнати по однім боці, челядня і комора по другім, із сїний вихід на під. В домику другого і третього типу могла би ще бути в сподї під челядню пивниця. Ми однак тої думки, що лїпше не робити пивниць під домиками, бо в таким случаю вони теплїйші, але помістє повинен виставати в них на пів метра понад землю. Пивничку, криту високим дашком, можна собі зробити на обійстю в догіднім місцї з бетону, а під дашком критим муравою, можна ще зладити курник в той спосіб, що від тої сторони, звідки був би вхід до пивниці, зробило би ся вхід до курника в той спосіб як н. пр. робить ся т. зв. димники на дахах. В таким ніби димнику були би двері до курника.

Але чи би то при маючій розпочати ся відбудові мало ся ставити муровані домики, чи деревляні хати, то всеж таки мусїв би хтось тою відбудовою зайняти ся. Длятого повтаряємо тут ще раз те, на що ми вже давнїйше в сїй справі звертали увагу:

Може би у нас дало ся оснувати спілки будівельні, котрі би при помочи властиий державних переводили відбудову попалених і понищених осель. Вони повинні би постарати ся о те, щоби всякі державні запомоги переходили на їх руки, повинні старати ся згуртувати наших ремісників і промисловців, старати ся о матеріял будівельний, заводити спілкові цеґольні, фабрики дахівок і т. п. і взагалї старати ся о те, щоби бодай якась часть відбудови лишила ся в руках нашої суспільности.

Зі села.

(Допись з Хоросницї пов. мостиського),

На відзив редакції „Українського Слова“ подаємо вісти з нашого села.

Хоросниця одна з набіднїйших у мостиськомy повітї хоч і не найменьших закутин, жила до недавна житєм звичайним у наших галицьких сіл, у котрих безпосередно нема інтеліґентних одиниць, що обняли би провід та звели житєві сили населеня у корисне русло працї над самоосвідомленєм та піднесенєм із економічного занепаду. Як звичайно, цїлу торговлю забрали у свої руки жиди, котрим у лад ішла чит. Общєства ім. Качковського, а ніхто не думав про се, щоби постарати ся о якусь зміну. Та знайшло ся в селї пару свідомих одиниць між ними особливо духовий провідник села Петро Каспришин, всч. парох о. Скубіш і голова чит. п. Роман Барабах, які, бачучи шкідливий вплив москвофільства, разом з иншими постарали ся о заснованє „Читальні Просвіти“, що і стало ся в січні 1914 р. Спочатку праця йшла повільно мимо щирого клопотаня свідомих робітників. Потім прийшов російський наїзд а враз із ним здавалось прийшов кінець цїлій роботї. Скільки довелось витерпіти п. Каспришинови — про се не стану говорити, бо се не входить у межі нинїшної дописи. Згадаю лише, що знищено будинок читальні, котрого будова доходила вже до кінця.

Та небавком довело ся Москалям утїкати, і громадянське та просвітне житє віджило наново. Богато нових сил і отухи влив у прибитих та наляканих членів д. В. Бобінський, який і постарав ся о се, що читальня „Просвіти“ стала продовжати свою працю. З його ініціятиви читальня постарала ся о заснованє крамницї, трафіки та курсу німецької мови для дїтий. В приготовленю курс для старших неграмотних. В нашій працї підпомиг нас „Союз визволеня України“ присланєм книжок, за що отсим складаємо йому прилюдну подяку.

Одночасно також кружок „Сільського Господаря“ котрий під проводом п. Кузьмяка починає наново свою дїяльність.

По начеркненю отсих загальних заміток переходжу до обговореня точок порушених у згаданій статї.

В осени минувшого року працювали всї без виймки селяни примусово у дворі при молоченю збіжа. Властитель п. Вінярські обіцяв платити за день 1·40 к. (в селї плачено 1·80 к.—1·60 к.), та опісля зредукував сю суму на 1·40 к. з а к о п у! Хто копи не змолотив, сей дістав 1 к. Робота дома була, господарі

були-би добровільно не йшли і за 2 кор.! Трапив ся такий случай, що один господар (многозаслужений д. Каспришин) заплатив сусідови ще 20 с. (окрім 1·40 к.) щоби він за нього молотив, бо він сам б у в н е д у ж и й! Скількість днів була неоднакова; хто мешкав близше двора, сей робив 3 дні, хто дальше 2—1 день.

Згадана новозаснована крамниця „Просвіти“ стрічає перешкоди головно зі сторони Жидів, які висміюють і проклинають по-за очи її ініціяторів та стягають до себе жінок, яким продають (мимо заказу) горівку та намовляють не ходити до читальняної крамниці.

Збіже і товарину списував війт в присутности комісаря та жандарма. Новий перегляд збіжа виказав, що надужить зі сторони селян не було ніяких.

З роздаванєм запомог жінкам і дітям покликаних до війська селян діє ся багато надужить. Ось приміри:

Селянин Андрух Гнатик вступив перед наїздом добровільно в ряди ц. к. армії та мимо сього, його троє малолітних дітий (в віці 4—9 л.) опущених на ласку сусідів (мати вмерла) не дістали до тепер ніякої запомоги, ізза сього, що наш начальник громади п. М. Ступніцький, не постарав ся о се.

Ксенька Смук, жінка Юрка ц. к. армії, якої чоловіка Москалї взяли в полон у Перемишлі, з якого він їм утік та побувши кілька недїль зловлений козаками був висланий на Сибір, не побирає ніякої підмоги, хоч є одна з тих, що найбільше потрібують.

Вікта Барабах, мати 6 синів, які служили при війську і з яких 3 жонаті є відпущені (суперарбітровані-інваліди, а два реклямовані, до держ. служби), не дістає підмоги за свого наймолодшого 17-літного сина, який перебував на заробітках у Чехії та там і був асентерований. Коли згадана В. Барабах удала ся в сїй справі до староства, відослано її до комісаря що сьою справою займає ся, а він на її виводи, що сей син заробляв на удержанє її та від $2^1/_2$ року спаралїжованого її чоловіка, сказав їй: „Як прийде твій син з війська, то буде тобі салютувати“ — а коли вона ще просила, він плюнув у пястук і відвинувши руку зі словами: „Як ти дам в писок, то ті червона обіле“ — викинув її за двері.

Жінка Стаха Денисяка, який був спершу на форшпані, а опісля від 1. марта м. р. при війську, побрала підмогу лише за 4 місяці.

Случаї марнованя гроша трапляють ся рідко і спорадично і то лише ізза того, що Жиди підманюють купувати у них (заборонену) горівку. По більшій части йдуть гроші на справленє одіжи, воєнну позичку, сплату довгів, вкладки і позички на читальняну крамницю.

Мимо сього, що з Хоросниці походить звісний москвофільський агітатор Малец, не лучили ся випадки в утечі людий до Росії, до чого причинилось і се, що з вибухом мобілїзації перечищено добре зерно від полови.

Насильно вивезено богато діяльних селян-Українців, головно тих, які в рядах ц. к. армії боронили Перемишля, а потім взяті у полон по його упадку, повтікали з рук Москалїв. З них згадаємо Юрка Брезвина, Пилипа Федоровича, Степана Космана, Ілька Шурмакевича, Пилипа Ганїзу-Лазорка, Юрка Смука і и.

Школа знищена. Наука вправді відбуваєть ся, але багато дітий (коло 30) не ходить до школи ізза браку обуви. І наука не відбуває ся так, як би собі сього бажали селяни, бо хоч викладова мова — українська, то одинока учительська сила (як і перед війною)—Полька.

Продажа горівки, мимо заказу, управляє ся в як найкращий спосіб зі сторони Жидів: Віктора Дінера та Лаї Швімера, у яких вже 2 рази переводжено ревізію і сконфісковано найдену горівку, та вони мимо сього не перестають тягнути зиски зі сього поплатного „ґешефту“. Для ілюстрації наших відносин наведу такий факт, що тут. сел. Василь Барабах, інвалїд, який недовгий час займав ся такою сьою продажю і наразив ся на ревізію та конфіскату, одержав судове дохоженє (2 терміни), а згадані Жиди управляють сей „інтерес“ б е з к а р н о (не вчислюваючи конфіскати знайдених алькоголевих напитків).

Наш начальник громади п. М. Ступніцький, якого (не знати, чи з великого довіря) настановили Москалї і якого по їх утечі затвердило ц. к. староство разом із писарем громади Цвіржа (бо в Хросниці нема) ведуть урядованє по польськи. Мимо вїзваня староства, щоби вибрали собі якогось помічника, „пан начальник“ якось не спішить ся се зробити.

Тай нема причини бути дуже вдоволеним із їх урядованя. Та про се годі говорити. Досить, що були такі справи, що оперли ся аж о суд, а який кінець буде — не знати.

Оповістки ц. к. староства приходять у більшій части по польськи, хоч Хоросниця се село чисто українське. Оповіщенє ц. к. Намістництва приходять і по українськи і по польськи.

Перебуванє Москалїв мало відносно малий вплив на моральність селянок (один случай) коли зважимо, що в сусїдній громадї Сопоминці з польським населенєм, ходили селянки до командїра Москалїв зі скаргою на їх польського душпастира... С. В.

НОВИНКИ.

— Подорож кн. Гогенльоге до Львова. Часописі доносять, що ново іменований мінїстер внутрішних справ кн. Гогенльоге вибирає ся на кількадневний побут до Львова.

— Російський лїтак над Чернівцями. Дня 20 с. м. зявив ся над Чернівцями російський лїтак від бесарабської границї, облетів місто, однак остріливаний армiями відлетів скоро в східнім напрямі.

— Українські квітки на побір воєнного додатку для родин змобілїзованих, можна набути по цїнї 30 сот. за десять примірників, за попереднім надісланєм гроший (також почтовими марками) в Канцелярії Товариства „П р о с в і т а“, Львів, ринок ч. 10. — На почтову пересилку десять примірників треба долучити марку на 10 сот.

— В справі воєнних чинитьб, „Die Zeit“ доносить: Від поінформованої сторони дістаємо таке вияснене:

Перегляд, або подібні кроки не попередять — що є природною річею — покликанє обовязаних до воєнних чинитьб. Сї люди зістануть в короткій дорозі вїзвані до службы. Ношенє віднак, загально приняте в початках війни, є тепер безпредметове.

— Похорон Емануїла Дворського. Похорони блаж. пам. шкільного радника і краєвого інспектора середних шкіл Емануїла Дворського відбули ся вчера на личаківськім кладовищи при численнім здвизі почитателів покійника. Точно о год. 3. по полудни привезено тлїнні його останки з головного двірця бо покійний помер у Видни, а вернув звідтам на вічний супочинок в родинній гробниці. В послїдній прислузі взяли участь представителі властий, всі середні школи з молодїжю і учительськими зборами і численне духовенство. Намогильним словом пошанував намять небіщика радник двора п. Мечислав Залеский. Слово було достроєне до ваги сумної хвилї в який розпрощав ся з сим світом чоловік вельми заслужений як педаґоґ і як горожанин держави і краю.

Наша українська громада явила ся комплєтом наших визначнїйших людий і чисельною громадою з ширших кругів. Вона уважала своїм обовязком віддати честь праведним трудам і тим благородним почуванєм безумовної справедливости, з якою бл. п. Дворський відносив ся все до всяких питань нашого питомого житя, нашої молодїжи, нашої лїтератури, нашої мови і наших ідеалів. Шанував наші народні змаганя; при кожній нагоді підносив вагу нашого пасьменства, любив нашу мову і володів нею в мові і в письмі, а в шкільній раді підпирав щиро оправдані жаданя наших заступників. Не давав ніколи приступу до свого серця і світогляду так звичайному в своїх кругах шовінїзмови, був на скрізь розумним і характерним чоловіком; був представником дійсної культури і незвичайного образованя. Нехайже і свята земля пером заважить над його домовиною. Українська громада зронила тиху але щиру слезу по втраті свого сердечного приятеля. В. ї. п.

— Приниманє приватних посилок. До приниманя приватних пакетів уповажнено слїдуючі галицькі уряди почтові: Бартатів, Белзець, Більче волиця, Брюховичі, Черкаси, Добросин, Глинна к. Львова, Глинсько, Городжана велика, Янів к. Львова, Камінка волоська, Клепарів, Крехів, Куликів, Кульпарків, Лелехівка, Лозина, Любича королївська, Мацошин, Маґерів, Миколаїв над Днїстром, Мости великі, Мшана к. Бартатова, Нароль, Наварня, Пісочна, Потилич, Пристань, Пустомити, Рава руська, Рісна польська, Седлиска к. Рави руської, Ставчани, Щирець к. Львова, Туринка, Угерсько, Верхрата, Винники, Замарстинів, Зимнавода-Рудно, Зnесінє к. Львова, Жовква.

Услівя приниманя: 1) надаванє пакетів в отвертім станї 2) недолучуванє приватної переписки і неуживанє адреси пересилкової до поміщуваня приватних відомостий.

— Цїсар Вільгельм до голяндської королевої. По донесеням голяндської телеґрафічної аґенції з Гаґи вислав дня 20. с. м. цїсар Вільгельм депешу до королевої, в якій висказав їй своє сердечне співчутє по причині страшного виливу, який навістив цїлий край. Королева подякувала цїсареви за се співчутє.

— В справі занятя металїв. Управа м. Львова оповіщує:

На основі розпорядку ц. і к. Команди міста Львова з дня 12. січня 1916 подаєть ся до загальної відомости отсю постанову ц. і к. Команди 2-ої армії.

Речинець відданя занятих по думці оповіщеня з 20. падолиста 1915 металїв, як олово, зелїзо хромове, мідь, мосяж, нікель, ротґус (бакунт), Вольфрам минає з д н е м 20. л ю т о г о 1916 р.

Всї в тім оповіщеню вичислені предмети металеві з виїмком начинь кухонних і домових, мають їх посїдачі віддати в сїм речинцї до військового складу закупна металїв.

Як мине сей речинець, будуть орґани ц. і к. Команди 2-ої армії через домові ревізії провірювати, чи сї металї віддано, а проти упрітих зістане зарядженe карне поступованє.

Начиня мідяні і кухонні не будуть на разі реквіровані, однакож вже тепер предмети сї будуть принимані по установлених цїнах від осіб, котрі добровільно їх віддадуть.

Склади закупна находять ся при ул. Подлевського ч. 2. і Городецькій ч. 10.

— Російські клевети. З головної кватири доносять, що „Одесскій Листок“ покликуючись на московські часописї подав недавно, фантастичну історію про мнимі пригоди австро-угорського ґен. Скорбаневича чи Скарбачовича, команданта 11. дивізії. Сього ґенерала мала відвідати, на Різдвяні свята на фронті його жінка, з нею він мав відбути веселий обідець, а відтак мав поїхати з нею до команди корпуса та по дорозі побив шофера. Шофер відтак мав пімститись в сей спосіб, що сю пару, після донесеня пяну, відвіз прямо до російського табору, де з великою веселостю взято їх в полон. Ся історія згоджуєть ся вповні з практикою наших ворогів, що систематично очорнюють нашу армію. Позаяк в нашій армії нема ґенерала або штабового офіцера, зназвиском Скорбанович, анї ніхто з командантів ц. і к. дивізій не має того або подібного назвиска, — не тяжко є провірити тотожність героя сеї казки. Як у всїх страшних оповіданях, розголошуваних нашими ворогами, і тут розходить ся о особу, яка жиє тільки в уяві автора того підлого опису. Що до самої річи, то казка про пяного дивізіонера, який на фронті приймає дами та бє безпідставно шофера не може завдячувати знатока обичаїв певної армії, котра о много стоїть близше автора тої видуманої історії, чим австро-угорська, у якій як звісно, є виключене, щоб в командах на фронті відбувалось приняте дам, щоб уряджувано гостини, так, що пяний ґенерал був би засуджений на ласку й неласку шофера. Не було також случаю, щоб наш ґенерал з якої небудь причини дістав ся до російських становиск і там був полоненим.

— Пробне киданє бомбами. В найблисших днях відбудеть ся пробне киданє бомбами з лїтаків на полях вправ за головним львівським двірцем.

— Віспа в Галичинї. Від 9. до 15. січня с. р. провірено в Галичинї 1522 случаїв віспи в 55 повітах а 310 громадах, — а на Буковинї 18 случаїв в 3 повітах. В інших коронних краях занедужало в тім часї 105 людий.

— З віденського унїверзитету. В зимовім семестрі 1915/16 записалось на віденський унїверситет 4133 слухачів; з сього числа припадає на теольоґічний виділ 229 студентів, на правничий 1378, на медичний 1103, а на фільософічний 1423. Між вписаними є 1097 женщин, які є записані на фільософічнім та медичнім виділї.

ОПОВІСТКИ.

Второк, дня 25. січня 1916

Нині: 25. **с. м. гр-кат.** Татяни, римо-кат. Навр. св. П.

Завтра: 26. січня **гр.-кат.** Єрмула і Страт. **римо-кат.** Полік. і Паулї.

○ Вносїть зголошеня о виплату премій за озимі засїви! З ріжних околиць краю довідуємо ся, що господарі яким належить ся премія 25 К від гектара за озимі засїви, доси сих премій не підняли, або о них у своїх ц. к. Староств не зголосили ся. Звертаємо на се увагу всїм інтересованим, та взиваємо їх щоби конче допоминали ся виплати сеї премії, без огляду на се що формальний речинець минув. В тій цїли мають інтересовані виповнити квестіонар галицького воєнного закладу кредитового. По сей квестіонар належить звертати ся до місцевого ц. к. Староства. Уряд громадський повинен постарати ся о сї друки для цїлої громади, а по виповненю інтересованими, предложити ц. к. Старостві. Сього можуть підняти ся рівнож філії і кружки Товариства та вкінци самі поодинокі інтересовані господарі.

На случай утруднень просимо нас про поодинокі такі случаї повідомляти.

Краєве Товариство господарське „Сїльський Господар“ у Львові.

Бібліоґрафія.

— **Ślepowron, Eugen von.: Polen in Ost und West**. Herausgegeben von der Ukrainisch-Nationalen Organisation Russlands. Bern, 1916.

Брошура занимаєть ся українсько-польським питанєм виключно з історичної точки погляду. Вона порівнує мнимий гнет в познанщині, яка під господарським і просвітним зглядом дійшли до повного розцвіту. із-за чого загалом сталось можливе відродженє польського народу, з відносинами в Галичині. — („Osteuropeische Zukunft“).

Послїднї вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 24. січня 1916.

На російськім фронтї.

Нїчо нового.

На італїйськім фронтї.

Неприятельські проби приближеня на відтинку Ляфраун і новий наступ італїйського відділу коло Rambonhange відкинено.

На балканськім фронтї.

Вчера вечір зайняли ми Скутарі. Пару тисяч Сербів, що творили місцеву залогу, подали ся без бою на південь. Понадто наші війська війшли вчера до Ніксіц, Данїловґрад і Подґоріца. В деяких місцях Чорногорцї, щоби могти вертати домів зложили оружє, не чекаючи на прихід наших військ. В инших місцях богато обезоружених Чорногорців вертало свобідно до дому. Населенє приймало всюди наші війська прихильно не рідко торжественно. Промахи які пр. лучились в Подґоріци сейчас устали, як лиш явились більші віддїли австро-угорського війська.

Заступник шефа Генерального Штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

ВІДЕНЬ. (Ткб.) З нагоди наданя болгарському королеви достоїнства ц. к. пільного маршалка наспіла депеша від короля Фердинанда: Капітан ґвардії, ґенер. кавалєрії ґр. Льоняй вручив мині саме ласкаве письмо, в котрім В. Ц. В. надають мині історичне достоїнство австро-угорського пільного маршалка. Прямо потрясений сим новим і незаслуженим доказом цїсарської ласки і ощасливлений словами признаня за мою діяльність як союзного начального вождя, прошу щоби В. Ц. Величество приняли заяву моєї найглубшої вдяки.

Ті самі почуваня, які я ніс перед 35 лїтами коли як молодець став В. Ц. Величеством іменований поручником і нині несу в мойому серцї що з дїточою вдякою віддане особі В. Ц. В. а тепер ще сильнїйше бєть ся, коли мій найвисший вожд а нинї достойний союзник зволив мині надати найвисше військове достоїнство своєї славної богатої на традиції армії. — Фердинанд ц. к. пільний маршалок.

БЕРЛЇН (Ткб). 23. (Вольф). Урядово оповіщено: В ночи з 22 на 23 один з наших гидроплянів обкинув бомбами дворець, кошари і доки в Доврі.

ПОЛЯ. (Ткб). Нинї 7 год. 59 мінут 17 секунд рано сеізмоґрафи гидроґрафічного уряду записали початок нагального довготрівалого трясена землї, якого огнище находить ся ймовірно в Арменії.

ЛЬОНДОН. Використовуючи ясну місячну ніч неприятельський самелет навідав наше західне побереже; кинув 9 бомб причім дві особи згинули, пару ранено.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович **Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.**